

KAS, İSKELET VE EKLEM HASTALIKLARI

Uzm. Ecz. Hale Z. Toklu
Marmara Üniversitesi Eczacılık Fak.
Farmakoloji Anabilim Dalı

1. Romatizmal Hastalıklar

Inflamasyon = İltihap

Vücudun akyuvarlarının ve salgılarının yabancı maddelerden korunmak için oluşturduğu bölgesel cevaptır. Akut veya kronik olabilir.

Artrit

İnsan vücudunda bağışıklık sistemi düzgün çalıştığına, bakteri, virüs ve diğer yabancı zararlı maddelere karşı savunma tam olmaktadır. Buna karşın, "romatizma" gibi hastalıklarda bağışıklık sistemi bozulmuştur ve vücut kendi dokusunu (iç organlar gibi) yabancı gibi algılayıp buna karşı savaş başlatır.

- Osteoartrit
- Ankilozan spondilit
- Enfeksiyöz artrit
- Sistemik lupus eritematosus (SLE)
- Psöriyatik (Sedef Hastalığı) artrit
- Reiter Sendromu (Reaktif artrit)
- Romatoid artrit
- Gut ve psödogut

2. Romatizmal Hastalıklarda Kullanılan

İlaçlar

- Steroid olmayan antiinflamatuar ilaçlar (NSAI)
- Ağızdan alınan
- Haricen uygulanan
- Kortikosteroidler
- Romatizmal hastalık sürecini baskılayanlar
- Bağışıklık sistemini baskılayanlar
- Azalan eklem sıvısını yerine koymaya yönelik yaklaşımlar
- Gut tedavisinde kullanılan ilaçlar

2.1. Steroid olmayan iltihap giderici ilaçlar

2.1.1. Ağızdan alınanlar

2.1.2. Lokal kullanılanlar

Algesal®, Algo-Wax®, Gelocaps®, Kataljin®, Mentolin®
Capsalgine®, Capsi-Gel®
Artril®, Dolgit®, Profen®
Ben-Gay®, Kamfolin®, Rumarin®
Diclomec®, Dikloron®, Voltaren®
Keto®, Profenid®
Fantan®
Felden®
Flexo®, Painex®, Rheumon®, Thermo-Rheumon®, Thermoflex®
Muscoril®
Naponal®, Naprodeva®, Naprosyn®, Rumazolidin®
Prepagel®, Reparil®
Sulidin®
Tantum®, Ternex®

2.2. Steroidler

2.2.1. Oral Kortikosteroidler

- Çoğunlukla prednizolon (Prednol®) kullanılır.
- Doz ve kullanılan ilaç önemlidir.
- Doz basamaklı olarak artırılıp, azaltılır.
- Çok önemli bir ilaç grubudur; ancak her hastada kullanılmaz.
- Birçok ilaçla etkileşimi mevcuttur.
- Ciddi yan etkileri (büyüme geriliği, diyabet, kemik erimesi, bağışıklık sisteminin bozulması gibi) vardır.

2.2.2. Lokal kortikosteroidler

- Deksametazon: Deksamet®, Dekort®, Onadron®
- Metilprednizolon: Depo-Medrol®, Prednol®
- Prednizolon: Prednisolon®
- Triamnisolon: Kenacort-A®, Sinekort-A®

2.3. Romatizmal Hastalık Sürecini Baskılayan ilaçlar

- Altın, Sodyum orotiyomalat, Oranofin
- Penisilamin
- Klorokin

2.4. Bağışıklığı baskılayan ilaçlar

- Bu ilaçlar çok zehirli ve yan etkisi olan ilaçlardır.
- Birçok ilaçla (Aspirin®, Endol®, Voltaren® ve diğer ağrı kesiciler, Bactrim® gibi antibiyotikler, kortikosteroidler (Prednol® vs), akne ilaçları, epilepsi ilaçlarıyla önemli etkileşimleri vardır.
 - Metotreksat: Emthexate®, Methotrexate®, Trexan®
 - Siklosporin: Sandimmun neoral®
 - Azatiyopirin: Azathioprine®, Imuran®
 - Leflunomid: Arava®
 - Sülfasalazin: Salazopryn®

2.4.1. Metotreksat

- Böbrek, kan, karaciğer hastalarında ve gebelikte kullanılmaz.
- Yan etkileri: Işığa duyarlılık, mide-barsak hastalıkları (ülser, kolit vs)
- Hasta, yakından izlenmelidir.
- Hasta, en önemsiz bir boğaz ağrısı, öksürük, nefes darlığını eczacıya danışmalı ve gerekiyorsa doktoruna bildirmelidir.

- Kullanılacak doz (4-10 tablet) haftada bir kez alınır!!! Daha fazla ya da sık reçetelenmişse mutlaka eczacıya danışınız...

2.4.2. Siklosporin

- Böbrek, kan, karaciğer hastalarında ve gebelikte kullanılmaz.
- Yan etkileri: Işığa duyarlılık, mide-barsak hastalıkları (ülser, kolit vs), hipertansiyon
- Hasta yakından izlenmelidir.
- Hasta en önemsiz bir boğaz ağrısı, öksürük, nefes darlığını eczacıya danışmalı ve gerekiyorsa doktoruna bildirmelidir.

2.4.3. Leflunomid

- Hepatotoksik, nefrotoksik, myelotoksik
- Kadınlarda tedaviden 2 yıl, erkeklerde 3 ay sonra gebe kalınmamalıdır.
- 6-8 haftada bir kan sayımı ve karaciğer testleri yapılmalıdır.
- Ciddi yan etki görülürse ya da başka ilaca geçilecekse kolesistramin veya aktif kömür ile arındırma yapılmalıdır.

2.4.4. Sülfasalazin

- Ülseratif kolit ve romatoid artritte kullanılır.
- Gastrointestinal ve hematolojik yan etkileri vardır.
- Kanama, ekimoz, purpura
- Doz kademeli artırılır.

2.5. Azalan eklem sıvısının yerine konması

- Adant®, Hyalgan®, Ostenil®, Ortovisc®, Synvisc®

Eklem içine enjekte edilir. Hastane ortamında uzman hekim tarafından uygulanır.

- Glukozamin sülfat, Glukozamin kondrotin kompleks

2.6. Gut hastalığı

Gut, kandaki ürik asit düzeylerinin yükselmesinden (ürik asit idrarda bulunan bir atık üründür) veya böbreklerden ürik asit atılımının azalmasından kaynaklanan bir hastalıktır. Ürik asit kristalize olur ve eklemlerde çöker. Bu çökme ciddi ağrı nöbetlerine ve inflamasyona yol açar. Çoğu kez bu olay ayak başparmağı tabanında bulunan nispeten büyük eklemlerde cereyan eder. Ancak kollar, ayaklar, ellerde bulunan diğer eklemler de hastalıktan etkilenebilmektedir.

Gut (nikris) hastalığı aslında protein metabolizmasının bozukluğudur. Bazı ilaçlara bağlı olarak da ortaya çıkabilir.

2.6.1. Gut Tedavisi

1.1.1.1. Akut nöbette: Diklofenak (Cataflam®...), Indometazin (Endol®...), Ketoprofen (Profenid®), Naproksen (Apranax®...), Piroksikam (Felden®) ve Kolşişin (Colchicum-dispert®, Kolsin®) kullanılır.

- Kolşişin zehirli olduğundan dikkatli kullanılmalıdır.

1.1.1.1. Uzun süreli kontrolde: Allopurinol (Allogut®, Allo-Ürik®, Ürikoliz®), Kolşişin (Colchicum-dispert®, Kolsin®)

- Akut gut krizinde kullanılmaz.

3. Kas gevşeticiler

- Baklofen: Lioresal®

- Diazepam: Diazem®
- Tizanidin: Sirdalud®
- Fenprobamat: Gamaflex®, Gamakuil®, Kuiflex®, Kuilil®
- Feniramidol: Cabral®
- Kloroksazon: Paraflex®, Mepadol®, Muskazon®, Parafon®
- Mefenoksalon: Dorsiflex®, Dorsilon®
- Metokarbamol: Miyorel®
- Tiyokloşid: Muscoril®

Dikkatli olunması gereken durumlar:

- Böbrek hastalığı
- Karaciğer hastalığı
- Gebelik
- Psikiyatrik hastalıklar
- Epilepsi

Yan etkiler

- Sinir sistemini etkiledikleri için işlev kaybına yol açabilir.
- Titreme, görme bozukluğu, solunum, kalp yetmezliği, dikkat gerektiren işlerde bozukluk (taşıt sürme), alerji, nöbet

4. Nöromusküler bozukluklarda (Myastenia Gravis) kullanılan ilaçlar

- Neostigmin: Neostigmin®
- Pridistigmin: Mestinon®

Astım, epilepsi, böbrek, karaciğer, kalp hastalığı, parkinson, ülser, gebelikte çok dikkat edilmelidir.

Yan etkiler: Terleme, dışkı kaçırma, solunum yetmezliği, kramplar, felç, tansiyon düşmesi